

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

N. 2004 — 2419

[C — 2004/36010]

14 MEI 2004. — Besluit van de Vlaamse regering tot organisatie, inrichting en beheer van begraafplaatsen en crematoria

De Vlaamse regering,

Gelet op het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, inzonderheid op artikel 3, 4, tweede lid, 5, § 1, 11, tweede en derde lid, 13, derde lid, 17, § 2, 23, 24, § 1, zesde lid, en 26, § 2;

Gelet op het koninklijk besluit van 19 januari 1973 betreffende de lijkverbranding, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 25 juli 1990, 31 augustus 1999, 5 september 2001, 26 november 2001 en 30 december 2001, met uitzondering van artikel 8, zevende lid, en 11;

Gelet op het koninklijk besluit van 5 september 2001 tot uitvoering van artikel 2, vierde lid, van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;

Gelet op het koninklijk besluit van 30 december 2001 tot uitvoering van artikel 24, zesde lid, van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 januari 1973 betreffende de lijkverbranding;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 13 januari 2004;

Gelet op het advies van de Raad van State, gegeven op 30 maart 2004, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (advies 36.807/3);

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK I. — Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° het decreet : het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;

2° opgraven : uit een graf halen van een stoffelijk overschot of een asurne met de bedoeling te herbegraven of, in geval van een stoffelijk overschot, te cremëren;

3° ruimen : leegmaken van een graf;

4° schudden : vorm van ruimen waarbij de skeletdelen op de bodem van het graf worden geplaatst;

5° strooiweide : het perceel op de begraafplaats dat gebruikt wordt voor de uitstrooiing van de as;

6° thanatopraxie : het tijdelijk conserveren van een lichaam kort na het overlijden, met als oogmerk gedurende de periode van opbaring de lijkontbinding te remmen, de hygiëne te bevorderen en de overledene een natuurlijk aanzicht te geven.

HOOFDSTUK II. — Criteria voor de oprichting en het beheer van een begraafplaats en een crematorium**Afdeling I. — Begraafplaats**

Art. 2. De minimale afstand tussen een graf en de perceelgrens van de begraafplaats bedraagt één meter.

Art. 3. Het bodemmateriaal van de begraafplaats bevat een zo groot luchthoudend poriënvolume dat een voldoende mate van gasdiffusie in de bodem is gewaarborgd. Bij voorkeur bestaat de bodem uit grof zand of zavel. Het bodemmateriaal mag het proces van de lijkvertering niet in ongunstige zin beïnvloeden.

Art. 4. Het terrein van een toekomstige begraafplaats en dat van een uitbreiding alsmede het gedeelte van een bestaande begraafplaats na ruiming wordt, vooraf en in zijn geheel, opgehoogd met materiaal dat aan artikel 3 voldoet als de gemiddeld hoogste grondwaterstand van de begraafplaats zo hoog is dat de graven zich niet ten minste 30 cm boven dit niveau zullen bevinden.

Art. 5. Als de gemeente of het intergemeentelijke samenwerkingsverband op de begraafplaats een perceel met gelijkvormige graftekens aanwijst, moeten ze steeds in een perceel met niet-gelijkvormige graftekens voorzien.

Art. 6. De begraving, bewaring in een columbarium of uitstrooiing van de as op de gemeentelijke of de intergemeentelijke begraafplaats met nauwkeurige aanduiding van de plaats ervan, wordt opgetekend in een register dat bijgehouden wordt door respectievelijk de gemeente of het intergemeentelijke samenwerkingsverband op de begraafplaats waar ze plaatsgevonden heeft. Voor de uitstrooiing van de as beperkt de nauwkeurige aanduiding van de plaats zich tot de vermelding van de strooiweide.

Art. 7. De strooiweide bestaat uit een droge bovenlaag. De belasting van de bodem moet in evenwicht zijn met de aanwezige begroeiing.

Art. 8. Het verlenen van toestemming tot opgraving door de burgemeester kan enkel om ernstige redenen. Behoudens gerechtelijk bevel is een opgraving verboden tijdens de periode van grafrust, die loopt tot 10 jaar na de begraving.

Tijdens de opgraving wordt de plaats ervan voor het publiek visueel afgeschermd.

Art. 9. De personen die belast zijn met de opgravingswerkzaamheden moeten voldoende opgeleid zijn en moeten beschermende kledij dragen.

Art. 10. Als wordt vastgesteld dat kledingstukken of andere omhulsels het verteringsproces ernstig vertragen moet de ondoordringbaarheid voor lucht van deze omhulsels bij herkisting worden opgeheven. Zo mogelijk wordt het storende omhulsel verwijderd.

Art. 11. Tijdens het transport van onverteerde resten wordt gebruikgemaakt van een al dan niet herbruikbare licht- en vloeistofdichte kist. Zo deze kist uitsluitend voor het vervoer is bestemd, mag deze kist vervaardigd zijn uit niet-afbreekbaar materiaal.

Art. 12. Als de bestemming van het lijk buiten de begraafplaats van opgraving is gelegen, moet het lijk in afwachting van vervoer worden bewaard in een lucht- en lekdichte kist.

Art. 13. Voor de ruiming van een begraafplaats of van een deel ervan wordt een draaiboek opgemaakt. Hierin worden de werkzaamheden, de richtlijnen, opgenomen voor de bescherming van het uitvoerend personeel, en de werkwijze bij en de bestemming van mogelijk onverteerde resten, alsook de bestemming van mogelijk aangetroffen waardevolle voorwerpen, omschreven.

Art. 14. Tijdens de ruiming wordt de plaats van de te ontruimen graven voor het publiek visueel afgeschermd.

Art. 15. De bij het ruimen van een graf gevonden resten van kleding of van een doodskist of een lijkwade worden afgevoerd voor verbranding.

Art. 16. Als bij ruiming een omhulling wordt aangetroffen die de zuurstoftoetreding belemmert moet die worden verwijderd. Als dat onmogelijk is, moet ze in ieder geval luchtdoorlatend worden gemaakt.

Art. 17. Als na sluiting van de begraafplaats een andere bestemming dan parkgebied aan het terrein wordt gegeven, moet het terrein worden uitgebeend.

Afdeling II. — Crematorium

Art. 18. Het personeel van het crematorium dat de crematie uitvoert, moet de vereiste beroepskwaliteiten bezitten opdat de crematie met respect voor de overledene, de nabestaanden en kennissen, zonder invloeden van buitenaf en op een in technisch opzicht correcte wijze verloopt.

Art. 19. Enkel stoffelijke overschotten van mensen en levenloos geboren kinderen die de wettelijke levensvatbaarheidsgrens nog niet hebben bereikt, mogen in het crematorium gecremeerd worden.

Art. 20. Het crematorium wordt ingedeeld in een openbaar gedeelte, voorbehouden aan de ontvangst van de nabestaanden en kennissen, en een technisch gedeelte, voorbehouden aan de beroepsmensen.

Art. 21. Het openbare gedeelte van het crematorium bevat ten minste een ontvangst- en wachtlokaal voor de nabestaanden, een lokaal waar mogelijkheid is om het ritueel van de levensbeschouwing volgens dewelke de uitvaartplechtigheid moet plaats hebben te laten verlopen, en een lokaal voor de overhandiging van de as.

Art. 22. Het technische gedeelte van het crematorium bevat ten minste een koelkamer, een lokaal voor de plaatsing van de doodskist of lijkwade en een oven.

Art. 23. De crematoria vermelden de datum van de crematie op de formulieren met toestemming tot crematie, genoemd in artikel 19 van het decreet.

Art. 24. Ieder crematorium moet een register bijhouden waarin voor elke crematie de naam, voornamen, geslacht, woonplaats van de overledene, plaats en datum van geboorte, plaats en datum van het verlenen van de toestemming tot crematie, datum en uur van de aankomst van het stoffelijk overschot in het crematorium, volgnummer van de crematie, nummer van de oven, begin- en eindtijd van de crematie, datum en tijdstip waarop de asurn het crematorium heeft verlaten en bestemming van de as worden vermeld.

Het voorgaande lid is niet van toepassing op het cremieren van stoffelijke resten na het einde van de looptijd van het graf. Voor deze crematies registreert het crematorium enkel de naam van de gemeente vanwaar de stoffelijke resten afkomstig zijn.

HOOFDSTUK III. — Gevallen waarin een balseming of enige andere conserverende behandeling van het stoffelijk overschot, voorafgaandelijk aan de kisting, is toegestaan

Art. 25. Bij thanatopraxie moeten de gebruikte thanatochemische stoffen de skelettering van het lijk binnen tien jaar na het overlijden garanderen.

Art. 26. De balseming is enkel toegestaan voor universiteiten van aan de wetenschap geschonken lichamen in afwachting van het gebruik voor studiedoeleinden door universitaire laboratoria.

Van het verbod in het voorgaande lid kan in uitzonderlijke gevallen, zoals bij rampsituaties, worden afgeweken op gemotiveerd advies van de gezondheidsinspecteur.

De balsemvloeistof wordt dusdanig samengesteld dat ze slechts de minimale dosis aan toxische stoffen bevat die nodig zijn voor de bewaring.

Met het oog op toekomstige ruiming wordt de plaats geregistreerd waar de gebalsemde lijken begraven zijn.

Art. 27. Als de voorschriften voor internationaal lijkenvervoer dat vereisen, is een conserverende behandeling toegestaan.

HOOFDSTUK IV. — Kisting en vervoer van lijken

Art. 28. Zo de overledene een implantaat draagt dat werkt op een batterij, moet deze batterij worden verwijderd voor de begraving of crematie.

Art. 29. Van artikel 13, tweede lid, van het decreet kan worden afgeweken in geval van rampsituaties.

HOOFDSTUK V. — Begraving in volle grond, in een grafkelder of bovengronds

Afdeling I. — Begraving in volle grond

Art. 30. Er mogen ten hoogste drie lijken boven elkaar geplaatst worden mits boven iedere doodskist of lijkwade minstens een laag grond van ten minste 30 cm dikte wordt aangebracht.

Boven de bovenste doodskist of lijkwade bevindt zich een laag grond van ten minste 65 cm.

Art. 31. De afstand tussen de doodskisten of lijkwadens bedraagt minstens 60 cm.

Art. 32. Aan een graf mogen geen milieutoxische stoffen worden toegevoegd.

Afdeling II. — Begraving in een grafkelder

Art. 33. Een nieuwe grafkelder is zo geconstrueerd dat lucht tot de grafuimte kan toetreden en hieruit ook kan worden afgevoerd.

De lucht wordt zo afgevoerd uit de grafuimte dat er in de omgeving geen hinder ontstaat. Indien nodig loopt de afvoer naar de buitenlucht via een efficiënte ontgeuringsfilter.

Afdeling III. — Bovengrondse begraving

Art. 34. Een nieuw bovengronds graf is zo geconstrueerd dat lucht tot de grafuimte kan toetreden en hieruit ook kan worden afgevoerd.

De lucht wordt zo afgevoerd uit de grafuimte dat er in de omgeving geen hinder ontstaat. Indien nodig loopt de afvoer naar de buitenlucht via een efficiënte ontgeuringsfilter.

HOOFDSTUK VI. — *Crematie*

Art. 35. Degene die bevoegd is om in de lijkbezorging te voorzien en twee verwanten of kennissen van de overledene mogen de invoer van de doodskest of lijkwade in de verbrandingskamer bijwonen.

Art. 36. Een vuurvast voorwerp waarop het volgnummer van de crematie en de naam van de gemeente waar het crematorium gelegen is, voorkomen, wordt met de doodskest of een ander lijkomhulsel in de oven gebracht.

Art. 37. De crematie moet verlopen met respect voor de overledene, de nabestaanden en kennissen, en op een in technisch opzicht correcte wijze.

Tijdens de crematie mag er zich in iedere verbrandingskamer slechts één stoffelijk overschot bevinden. De vermenging van de as moet te allen tijde vermeden worden.

Van het bepaalde in het tweede lid kan worden afgeweken als het gaat om een ouder samen met zijn minderjarige kinderen, alsook in het geval van minderjarigen.

Art. 38. In geval van overmacht kan de afgifte van de as door het crematorium uitgesteld worden. In afwachting van de definitieve bestemming van de as wordt ze in het crematorium bewaard.

Art. 39. Het crematorium verstrekt gratis asurnen die hermetisch gesloten moeten kunnen worden en waarop de naam en voornaam van de overledene, de datum van zijn overlijden, de naam van de gemeente waar het crematorium gelegen is en het volgnummer van de crematie vermeld staan.

Op verzoek van de nabestaanden kan de as rechtstreeks geborgen worden in een door hen ter beschikking gestelde urne, die hermetisch gesloten kan worden.

Art. 40. Als de as uitgestrooid moet worden, kan ze rechtstreeks in een strooiurne worden geborgen. De strooiurne moet, voor de overbrenging naar een andere strooiweide dan die van het crematorium, verzegeld kunnen worden. Het zegel mag enkel verbroken worden door de bevoegde gemeentelijke beambte of door de persoon aan wie de zorg voor de eindbestemming van de as werd toevertrouwd.

HOOFDSTUK VII. — *Andere bestemming van de as dan de bestemmingen die bepaald zijn in artikel 24, § 1, eerste en tweede lid, van het decreet*

Art. 41. Met de schriftelijke wilsuiting van de overledene, in de zin van artikel 24, § 1, vierde lid, van het decreet, wordt bedoeld hetzij de kennisgeving van de laatste wilsbeschikking over de wijze van lijkbezorging, gericht aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, hetzij een testament.

Art. 42. Met het gezamenlijke schriftelijke verzoek van de betrokken nabestaanden als er geen geschreven wilsuiting van de overledene bestaat, wordt bedoeld een door alle betrokken nabestaanden ondertekende verklaring met vermelding van de naam, voornamen en adres van de nabestaande die de zorg voor de as zal dragen én van de exacte plaats waar de as van de overledene zal worden uitgestrooid, begraven of bewaard.

Art. 43. Als de as van de overledene een andere bestemming krijgt dan de bestemmingen die bepaald zijn in artikel 24, § 1, eerste en tweede lid, van het decreet, wordt er op de toestemming tot crematie de naam, voornamen en het adres van de nabestaande die de zorg voor de as heeft, alsook de exacte plaats waar de as van de overledene zal worden uitgestrooid, begraven of bewaard, aangebracht.

Art. 44. De voorafgaande schriftelijke toestemming van de eigenaar van het terrein, bedoeld in artikel 24, § 1, vierde lid, 1° en 2°, van het decreet, wordt in twee exemplaren opgemaakt. Eén exemplaar wordt bijgehouden door de eigenaar van het terrein, het andere door de nabestaande van de overledene die voor de uitstrooiing of de begraving zorgt.

Art. 45. De uitstrooiing van de as van de overledene of de begraving ervan op een terrein dat niet in eigendom is van de overledene of zijn nabestaanden, mag geen aanleiding geven tot de betaling van welke vergoeding dan ook aan de eigenaar van het terrein.

HOOFDSTUK VIII. — *Graven met lokaal historisch belang*

Art. 46. De lijsten van graven met lokaal historisch belang bedoeld in artikel 26, § 2, van het decreet bevatten de graven met een historische, artistieke, volkskundige of socio-culturele waarde die niet beschermd zijn als monument overeenkomstig het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten.

Art. 47. De lijst met graven van lokaal historisch belang bevat :

- 1° informatie over een eventuele concessie en de begraven personen;
- 2° informatie over de bouwfysische toestand;
- 3° informatie over het grafteken;
- 4° een bondige omschrijving van het lokaal historische belang;
- 5° een foto.

De graven van lokaal historisch belang worden tevens aangegeven op een plan van de begraafplaats.

Art. 48. Een afschrift van de bekrachtigde lijst met plan wordt bezorgd aan de Vlaamse minister, bevoegd voor de Monumenten en de Landschappen.

Graven vermeld op de lijst van graven van lokaal historisch belang waarvan het behoud uiteindelijk toch van algemeen belang blijkt te zijn en die als zodanig beschermd worden als monument, worden op het moment van de definitieve bescherming van rechtswege geschrapt van de lijst.

HOOFDSTUK IX. — *Opheffings- en slotbepalingen*

Art. 49. De volgende regelingen worden opgeheven :

1° het koninklijk besluit van 19 januari 1973 betreffende de lijkverbranding, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 25 juli 1990, 31 augustus 1999, 5 september 2001, 26 november 2001 en 30 december 2001, met uitzondering van artikel 8, zevende lid, en 11;

2° het koninklijk besluit van 5 september 2001 tot uitvoering van artikel 2, vierde lid, van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;

3° het koninklijk besluit van 30 december 2001 tot uitvoering van artikel 24, zesde lid, van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 januari 1973 betreffende de lijkverbranding.

Art. 50. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2004.

Brussel, 14 mei 2004.

De minister-president van de Vlaamse regering,
B. SOMERS

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,
P. VAN GREMBERGEN

De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen,
A. BYTTEBIER

TRADUCTION

MINISTÈRE DE LA COMMUNAUTE FLAMANDE

F. 2004 — 2419

[C — 2004/36010]

14 MAI 2004. — Arrêté du Gouvernement flamand portant organisation, aménagement et gestion des cimetières et établissements crématoires

Le Gouvernement flamand,

Vu le décret du 16 janvier 2004 sur les funérailles et sépultures, notamment les articles 3, 4, alinéa deux, 5, § 1er, 11, alinéas deux et trois, 13, alinéa trois, 17, § 2, 23, 24, § 1er, alinéa six et 26, § 2;

Vu l'arrêté royal du 19 janvier 1973 relatif à l'incinération des cadavres humains, modifié par les arrêtés royaux des 25 juillet 1990, 31 août 1999, 5 septembre 2001, 26 novembre 2001 et 30 décembre 2001, à l'exception de l'article 8, alinéa sept, et 11;

Vu l'arrêté royal du 5 septembre 2001 portant exécution de l'article 2, alinéa 4, de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures;

Vu l'arrêté royal du 30 décembre 2001 portant exécution de l'article 24, alinéa 6, de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures et modifiant l'arrêté royal du 19 janvier 1973 relatif à l'incinération des cadavres humains;

Vu l'avis de l'Inspection des Finances, donné le 13 janvier 2004;

Vu l'avis du Conseil d'Etat, donné le 30 mars 2004, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat (avis 36.807/3);

Sur la proposition du Ministre flamand des Affaires intérieures, de la Culture, de la Jeunesse et de la Fonction publique;

Après délibération,

Arrête :

CHAPITRE Ier. — *Définitions*

Article 1er. Pour l'application du présent arrêté, on entend par :

1° le décret : le décret du 16 janvier 2004 sur les funérailles et sépultures;

2° exhumer : enlever des restes mortels ou une urne cinéraire d'une sépulture en vue de les réinhumer ou, en cas de restes mortels, de les crémér;

3° évacuer : vider une sépulture;

4° "secouer" : forme d'évacuation où les parties du squelette sont déposées au fond de la sépulture;

5° pelouse de dispersion : la parcelle du cimetière utilisée pour la dispersion des cendres;

6° thanatopraxie : la conservation temporaire d'un corps peu de temps après le décès, en vue de retarder le processus naturel de décomposition, de favoriser l'hygiène et de donner au visage du défunt un aspect plus naturel dans l'attente de la mise en bière.

CHAPITRE II. — *Critères de création et de gestion d'un cimetière et d'un établissement crématoire**Section Ire. — Cimetière*

Art. 2. La distance minimale entre une sépulture et la limite parcellaire du cimetière est d'un mètre.

Art. 3. Le matériel du sol du cimetière comporte un volume poreux contenant de l'air qui est suffisamment important à garantir un degré suffisant de diffusion de gaz dans le sol. Le sol se compose de préférence de sable gros ou de sable argileux. Le matériel du sol ne peut pas influencer défavorablement le processus de la putréfaction cadavérique.

Art. 4. Le terrain d'un cimetière futur et celui d'une extension, ainsi que la partie d'un cimetière existant après évacuation, sont rehaussés, au préalable et entièrement, par du matériel qui répond à l'article 3 si le niveau de la nappe phréatique du cimetière est tellement élevé que les sépultures ne se situeront pas au moins 30 cm au-dessus de ce niveau.

Art. 5. Si la commune ou la structure de coopération intercommunale désigne, sur le cimetière, une parcelle à signes indicatifs de sépulture uniformes, elles doivent toujours prévoir une parcelle à signes indicatifs de sépulture non uniformes.

Art. 6. L'inhumation, la conservation dans un columbarium ou la dispersion des cendres au cimetière communal ou intercommunal avec indication précise de l'endroit, est consignée dans un registre qui est tenu respectivement par la commune ou la structure de coopération intercommunale concernée au cimetière où elle a eu lieu. Pour la dispersion des cendres, l'indication précise de l'endroit se limite à la mention de la pelouse de dispersion.

Art. 7. La pelouse de dispersion se compose d'une couche supérieure sèche. La charge du sol doit être en équilibre avec la végétation présente.

Art. 8. L'autorisation d'exhumation ne peut être octroyée par le bourgmestre que pour des raisons graves. Sous réserve d'ordonnance judiciaire, l'exhumation est interdite pendant le temps de repos de la tombe, qui s'étend jusqu'à 10 ans après l'inhumation.

Pendant l'exhumation, le lieu est visuellement fermé au public.

Art. 9. Les personnes chargées des travaux d'exhumation doivent avoir eu une formation suffisante et doivent porter des vêtements de protection.

Art. 10. S'il est constaté que des vêtements ou d'autres revêtements ralentissent sérieusement le processus de putréfaction, l'impénétrabilité à l'air de ces revêtements doit être supprimée en cas de remise en cercueil. Si possible, le revêtement incommode est enlevé.

Art. 11. Pendant le transport de restes non putréfiés, on utilise un cercueil réutilisable ou non qui est étanche à l'air et aux liquides. Si ce cercueil est destiné exclusivement au transport, il peut être fait en matériel non dégradable.

Art. 12. Si la destination de la dépouille mortelle se situe en dehors du cimetière d'exhumation, la dépouille mortelle doit être conservée dans un cercueil étanche à l'air et aux liquides dans l'attente du transport.

Art. 13. Pour l'évacuation d'un cimetière ou d'une partie d'un cimetière, un scénario est établi. Celui-ci décrit les travaux, les directives reprises pour la protection du personnel exécutif, la méthode en cas de restes éventuellement non putréfiés et leur destination, ainsi que la destination d'objets précieux éventuellement trouvés.

Art. 14. Pendant les évacuations, l'endroit des sépultures à évacuer est visuellement fermé au public.

Art. 15. Les restes de vêtements ou d'un cercueil ou d'un linceul trouvés lors de l'évacuation d'une sépulture, sont emportés pour combustion.

Art. 16. Lorsqu'on trouve, lors de l'évacuation, un linceul qui entrave la pénétration de l'air, celui-ci doit être enlevé. Si cela s'avère impossible, il faut le rendre perméable à l'air.

Art. 17. Lorsque le terrain obtient, après la fermeture du cimetière, une affectation autre que celle de zone de parc, il faut désosser le terrain.

Section II. — Crématorium

Art. 18. Le personnel du crématorium qui procède à la crémation, doit posséder les qualifications professionnelles nécessaires pour que la crémation ait lieu dans le respect du défunt, de sa famille et ses connaissances, sans influences de l'extérieur et de manière techniquement correcte.

Art. 19. Seules les dépouilles mortelles d'êtres humains et d'enfants morts-nés n'ayant pas encore atteint le seuil légal de viabilité, peuvent être incinérées dans un crématorium.

Art. 20. Le crématorium est réparti en une partie publique, réservée à l'accueil des proches et connaissances, et une partie technique réservée aux professionnels.

Art. 21. La partie publique du crématorium comprend au moins une salle d'accueil et d'attente pour les proches, un local où peut se tenir le rituel de l'idéologie selon laquelle doit avoir lieu la cérémonie mortuaire, et un local pour la remise des cendres.

Art. 22. La partie technique du crématorium comprend au moins une chambre froide, un local pour l'installation du cercueil ou du linceul et un four.

Art. 23. Les crématoriums mentionnent la date de la crémation sur les formulaires d'autorisation de la crémation, visés à l'article 19 du décret.

Art. 24. Chaque crématorium doit tenir un registre reprenant pour chaque crémation les nom, prénoms, sexe, domicile du défunt, lieu et date de naissance, lieu et date de l'octroi de l'autorisation de crémation, date et heure d'arrivée de la dépouille mortelle dans le crématorium, numéro d'ordre de la crémation, numéro du four, heure de début et de fin de la crémation, date et heure auxquelles l'urne cinéraire a quitté le crématorium et destination des cendres.

L'alinéa qui précède ne s'applique pas à la crémation de restes mortels à la fin de la concession de sépulture. Pour ce type de crémations, le crématorium doit uniquement enregistrer le nom de la commune dont proviennent les restes mortels.

CHAPITRE III. — *Cas dans lesquels un embaumement ou quelconque autre traitement conservateur de la dépouille mortelle est autorisé, préalablement à la mise en bière*

Art. 25. En cas de thanatopraxie, les substances thanatochimiques utilisées doivent garantir la putréfaction cadavérique de la dépouille mortelle dans les dix ans suivant le décès.

Art. 26. L'embaumement n'est autorisé que pour des universités par rapport à des corps donnés à la science, dans l'attente de l'utilisation à des fins de recherche par les laboratoires universitaires.

Il peut être dérogé à l'interdiction visée à l'alinéa précédent dans des cas exceptionnels, tels que des situations catastrophiques et ce, sur avis motivé de l'inspecteur d'hygiène.

Le liquide d'embaumement est composé de telle sorte qu'il contient la dose minimale de substances toxiques nécessaires à la conservation.

En vue de la future évacuation, le lieu d'inhumation des corps embaumés sera enregistré.

Art. 27. Lorsque les prescriptions en matière de transport international de dépouilles mortelles le requièrent, un traitement conservateur est autorisé.

CHAPITRE IV. — *Mise en bière et transport de dépouilles mortelles*

Art. 28. Lorsque le défunt porte un implant qui fonctionne sur pile, celle-ci doit être enlevée avant l'inhumation ou la crémation.

Art. 29. Il peut être dérogé à l'article 13, alinéa deux, du décret, dans des situations catastrophiques.

CHAPITRE V. — *L'inhumation en pleine terre, dans un caveau ou au-dessus du sol*

Section Ire. — L'inhumation en pleine terre

Art. 30. Trois corps au maximum peuvent être superposés à condition d'apporter au-dessus de chaque cercueil ou linceul au moins une couche de terre d'une épaisseur minimale de 30 cm.

Le cercueil ou linceul supérieur est couvert d'une couche de terre de 65 cm au moins.

Art. 31. La distance entre les cercueils ou linceuls est de 60 cm au minimum.

Art. 32. Aucune substance toxique pour l'environnement ne peut être ajoutée à une sépulture.

Section II. — L'inhumation dans un caveau

Art. 33. Un nouveau caveau est construit de manière à permettre l'entrée et la sortie de l'air dans la sépulture.

L'air est évacué du caveau selon une méthode permettant d'éviter toute nuisance dans l'environnement. Si nécessaire, l'évacuation vers l'air extérieur s'effectue à l'aide d'un filtre efficace de désodorisation.

Section III. — L'inhumation au-dessus du sol

Art. 34. Une nouvelle sépulture au-dessus du sol est construite de manière à permettre l'entrée et la sortie de l'air dans la sépulture.

L'air est évacué de la sépulture selon une méthode permettant d'éviter toute nuisance dans l'environnement. Si nécessaire, l'évacuation vers l'air extérieur s'effectue à l'aide d'un filtre efficace de désodorisation

CHAPITRE VI. — *Crémation*

Art. 35. L'employé compétent des pompes funèbres et deux alliés ou connaissances du défunt peuvent assister à l'introduction du cercueil ou du linceul dans la chambre d'incinération.

Art. 36. Un objet ininflammable reprenant le numéro d'ordre de la crémation et le nom de la commune où se situe le crématorium sera introduit dans le four simultanément avec le cercueil ou toute autre gaine d'ensevelissement.

Art. 37. La crémation doit se dérouler dans le respect du défunt, des proches et connaissances, et de manière techniquement correcte.

Pendant la crémation, il ne peut y avoir qu'une seule dépouille mortelle dans chaque chambre d'incinération. Il convient d'éviter à tout moment toute forme de mélange des cendres.

Il peut être dérogé à l'alinéa deux lorsqu'il s'agit d'un parent accompagné de ses enfants mineurs d'âge, ou de mineurs d'âge.

Art. 38. En cas de force majeure, la remise des cendres par le crématorium peut être reportée. Dans l'attente de la destination définitive des cendres, ceux-ci seront conservés au crématorium.

Art. 39. Le crématorium fournit des urnes cinéraires gratuites qui doivent pouvoir être fermées hermétiquement et sur lesquelles sont mentionnés les nom et prénom du défunt, la date du décès, le nom de la commune où est situé le crématorium et le numéro d'ordre de la crémation.

A la demande des proches, les cendres peuvent être directement introduits dans une urne mise à disposition par eux, qui peut être fermée hermétiquement.

Art. 40. Si les cendres doivent être dispersés, ils peuvent être introduits directement dans une urne de dispersion. Celle-ci doit pouvoir être scellée avant le transfert vers une autre aire de dispersion que celle faisant partie du crématorium. Le sceau ne peut être cassé que par le fonctionnaire communal compétent ou par la personne chargée d'amener les cendres vers leur destination finale.

CHAPITRE VII. — Destination des cendres autre que celles visées à l'article 24, § 1er, alinéas premier et deux, du décret

Art. 41. Il convient d'entendre par spécification écrite du défunt, au sens de l'article 24, § 1er, quatrième alinéa, du décret, soit la notification de l'acte de dernière volonté concernant les funérailles souhaitées, adressée au fonctionnaire de l'Etat civil, soit un testament.

Art. 42. Il convient d'entendre par demande commune écrite des proches concernés, faute d'écrit de dernière volonté du défunt, une déclaration signée par tous les proches concernés, précisant les nom, prénoms et adresse du proche auquel seront confiés les cendres ainsi que le lieu exact de dispersion, d'inhumation ou de conservation des cendres du défunt.

Art. 43. Lorsque les cendres du défunt reçoivent une destination autre que celles visées à l'article 24, § 1er, alinéas premier et deux, du décret, l'autorisation de crémation fera mention des nom, prénoms et adresse du proche qui se voit confier les cendres ainsi que de l'endroit exact où les cendres du défunt seront dispersés, inhumés ou conservés.

Art. 44. L'autorisation écrite préalable du propriétaire du terrain, visée à l'article 24, § 1er, alinéa quatre, 1° et 2°, du décret, est établie en deux exemplaires. Un exemplaire est conservé par le propriétaire du terrain, l'autre par le proche du défunt qui est chargé de la dispersion ou de l'inhumation.

Art. 45. La dispersion des cendres du défunt ou leur inhumation sur un terrain qui n'est pas la propriété du défunt ou de ses proches, ne peut donner lieu au paiement d'une indemnité quelconque au propriétaire du terrain.

CHAPITRE VIII. — *Sépultures d'importance historique locale*

Art. 46. Les listes des sépultures d'importance historique locale visées à l'article 26, § 2, du décret, comprennent toutes les sépultures à valeur historique, artistique, folklorique ou socioculturelle qui ne sont pas protégées en tant que monument en vertu du décret du 3 mars 1976 réglant la protection des monuments et des sites urbains et ruraux.

Art. 47. La liste des sépultures d'importance historique locale comprend :

- 1° des informations sur une concession éventuelle et les personnes inhumées;
- 2° des informations sur l'état physique de la construction;
- 3° des informations concernant le signe indicatif de sépulture;
- 4° une description succincte de l'intérêt historique local;
- 5° une photo.

Les sépultures d'importance historique locale sont en outre indiquées sur un plan du cimetière.

Art. 48. Une copie de la liste confirmée, accompagnée d'un plan, est transmise au Ministre flamand ayant les Monuments et Sites dans des attributions.

Les sépultures mentionnées sur la liste des sépultures d'importance historique locale dont la conservation s'avère finalement être d'intérêt général et qui sont protégées en tant que telles comme monument, sont radiées de plein droit de la liste au moment de la protection définitive.

CHAPITRE IX. — *Dispositions abrogatoires et finales*

Art. 49. Les règlements suivants sont abrogés :

1° l'arrêté royal du 19 janvier 1973 relatif à l'incinération des cadavres humains, modifié par les arrêtés royaux des 25 juillet 1990, 31 août 1999, 5 septembre 2001, 26 novembre 2001 et 30 décembre 2001, à l'exception de l'article 8, alinéa sept, et 11;

2° l'arrêté royal du 5 septembre 2001 portant exécution de l'article 2, alinéa 4, de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures;

3° l'arrêté royal du 30 décembre 2001 portant exécution de l'article 24, alinéa 6, de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures et modifiant l'arrêté royal du 19 janvier 1973 relatif à l'incinération des cadavres humains;

Art. 50. Le présent arrêté entre en vigueur le 1er juillet 2004.

Bruxelles, le 14 mai 2004.

Le Ministre-Président du Gouvernement flamand,
B. SOMERS

Le Ministre flamand des Affaires intérieures, de la Culture, de la Jeunesse et de la Fonction publique,
P. VAN GREMBERGEN

La Ministre flamande de l'Aide sociale, de la Santé publique et de l'Egalité des Chances,
A. BYTTEBIER